न्याय सेवा, कानून अधिकृत (राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी) — प्रथम पत्र

Law Officer (Judicial Service) — First Paper

विषय: शासन प्रणाली

पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय	प्रश्न संख्या
100	40	3 घण्टा	10
10 प्रश्न × 10 अंक			

यो प्रश्नपत्र लोक सेवा आयोगको 2083 सालको परीक्षा ढाँचा (पूर्णाङ्क, समय, प्रश्न संख्या र खण्ड विभाजन) मा आधारित रहेर **Loksewa Pathsala** ले तयार पारेको मौलिक अभ्यास (मोडल) प्रश्नपत्र हो। यो आयोगको आधिकारिक प्रश्नपत्र होइन। This is an original practice paper prepared by Loksewa Pathsala on the 2083 exam pattern; it is not an official Lok Sewa Aayog question paper.

निर्देशन:

1. सबै प्रश्नको उत्तर दिनुहोस्। प्रत्येक प्रश्नको अंकभार प्रश्नको दायाँतिर दिइएको छ।
2. उत्तर नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै भाषामा लेख्न सकिनेछ।
3. प्रश्नको अंकभार अनुसार उत्तरको लम्बाइ मिलाउनुहोस्; बुँदागत र उदाहरणसहित लेख्नु राम्रो हुन्छ।

खण्ड क: राज्य, शासन र संविधानवाद — 30 अंक

1. संविधानवादको अवधारणा प्रस्ट पार्दै नेपालको संविधानमा यसका आधारहरू विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

2. कानूनको शासन कायम गर्न न्यायपालिकाको भूमिका व्याख्या गर्नुहोस्। **10**

3. संघीय प्रणालीमा तहगत सरकारबीच हुने विवाद समाधानका संवैधानिक व्यवस्थाहरू विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

खण्ड ख: संविधान र कानून — 20 अंक

4. मौलिक हकको प्रचलनका लागि रिट क्षेत्राधिकारका प्रकार र उपयोग व्याख्या गर्नुहोस्। **10**

5. प्रत्यायोजित विधायन भनेको के हो? यसको आवश्यकता र नियन्त्रणका उपायहरू विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

खण्ड ग: सार्वजनिक सेवा र न्याय प्रशासन — 30 अंक

6. न्याय सेवाका कर्मचारीको आचरण र स्वतन्त्रताबीच सन्तुलनको महत्त्व व्याख्या गर्नुहोस्। **10**

7. न्याय प्रशासनमा सूचना प्रविधिको प्रयोगले ल्याएका सुधार र चुनौतीहरू विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

8. कानूनी सहायताको अवधारणा र नेपालमा यसको अवस्था विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

खण्ड घ: स्रोत व्यवस्थापन र योजना — 20 अंक

9. न्यायपालिकाको रणनीतिक योजनाको महत्त्व र कार्यान्वयनका चुनौतीहरू व्याख्या गर्नुहोस्। **10**

10. सार्वजनिक निकायमा मानव संसाधन व्यवस्थापनमा कानूनको भूमिका विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

— शुभकामना —

उत्तर लेख्दा समेट्नुपर्ने मुख्य बुँदाहरू (आत्ममूल्याङ्कनका लागि)

यी संकेतले राम्रो उत्तरमा के–के समेट्नुपर्छ भन्ने देखाउँछन्; पूर्ण उत्तर आफ्नै शब्दमा लेख्नुहोस्।

1. सीमित सरकार, मौलिक हक, शक्ति पृथकीकरण, स्वतन्त्र न्यायपालिका, संविधानको सर्वोच्चता।

2. न्यायिक पुनरावलोकन, रिट, नजिर, फैसला कार्यान्वयन, पहुँच।

3. धारा 137 (संवैधानिक इजलास), अन्तरप्रदेश परिषद्, अन्तरसरकारी समन्वय।

4. बन्दीप्रत्यक्षीकरण, परमादेश, उत्प्रेषण, प्रतिषेध, अधिकारपृच्छा; धारा 133 र 144।

5. नियम, विनियम, निर्देशिका; संसदीय र न्यायिक नियन्त्रण।

6. निष्पक्षता, आचारसंहिता, हस्तक्षेपमुक्त निर्णय, जवाफदेहिता।

7. मुद्दा व्यवस्थापन प्रणाली, ई–फाइलिङ, भिडियो सुनुवाइ; प्रविधि, तालिम, साइबर सुरक्षा।

8. निःशुल्क कानूनी सहायता, वैतनिक कानून व्यवसायी, गरिब र सीमान्तकृतको न्यायमा पहुँच।

9. लक्ष्य, सूचक, स्रोत; बजेट, जनशक्ति, अनुगमन।

10. भर्ना, सेवाका सर्त, अनुशासन, अवकाश; न्यायिक नियन्त्रण।

Loksewa Pathsala